

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

बुर्धा जिल्हा

१९८५-८६

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा:- वर्धा

१९८५ - ८६

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,

महाराष्ट्र शासन,

नियोजन विभाग.

मुंबई

= १ =
जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८५ - ८६

-शुधदीपत्राक-

अ. क्र.	तक्ता क्र.	पान क्र.	रकाना क्र.	ओळ क्र.	चुक	बरोबर
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.
१.	१. ४	५	१०	२	अस्पष्ट	३१
२.	१. ७ अ	९	५	६	अस्पष्ट	१. ४
३.	१. ७ अ	१०	-	-	अस्पष्ट	१९७१ ची जनगणना
४.	१. ७ ब	११	६	६	अस्पष्ट	४
५.	१. ७ ब	११	४	५	अस्पष्ट	१७.
६.	३. २	२९	३४	१३	अस्पष्ट	३३४५
७.	३. २	३०	४५	८	अस्पष्ट	५८९९५
८.	३. २	३१	४४	२	४०१५	४०५५
९.	३. ५	३५	१३	१५	अस्पष्ट	४२
१०.	३. ५	३७	२५	१५	अस्पष्ट	१११
११.	३. १०	४७	५	६	अस्पष्ट	५४१८
१२.	५. १	६२	१९	११	२८८	३८८
१३.	५. २	६७	२१	९	अस्पष्ट	७०
१४.	५. ११	७९	२	९	अस्पष्ट	२७७८४
१५.	५. १३	८१	३	५	अ	क
१६.	५. १४	८२	४	४	अस्पष्ट	२७६
१७.	५. १७	८५	५	९	११८१६	११८१७
१८.	५. १८	८६	५	९	२७०७	२७०६
१९.	६. ४	९४	१८	३	अस्पष्ट	४०६६
२०.	६. ४	९४	१७	५	अस्पष्ट	१३९५०
२१.	८. २	११५	४	७	अस्पष्ट	१०८८
२२.	८. ३	११६	१२	४	१०२६७	१७२६७
२३.	८. ३	११७	२०	५	अस्पष्ट	३३४८
२४.	९. २	१२५	४	७	अस्पष्ट	१२०५२८
२५.	१०. २	१३३	४	६	अस्पष्ट	८२

पुढे चालू

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.
२६.	११. १	१४२	६	५	अस्पष्ट	३०२३
२७.	१४. १	१६३	५	१२	अस्पष्ट	२६४७५
२८.	१५. १	१६७	७	६	अस्पष्ट	३०१४००
२९.	१५. १०	१७७	१०	१	अस्पष्ट	६३१०
३०.	१५. १०	१८१	१०	३	अस्पष्ट	३४९६

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८५-८६

दृष्टिकोणात जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१.	२.	३.	४.	५.

एक प्राकृतिक रचना

अ) भौगोलिक स्थान

१] उ-तर अक्षांश	अंश	२०.१८ ते २१.२१	१६.४ ते २२.१
२] पूर्व रेखांश	अंश	७८ ^० .३० ते ७९.१५	७२.६ ते ८०.९

ब) हवामान

तापमान [१९८५]

१] किमान	सेल्सियस	९.२	उ. ना.
२] कमाल	"	४५.४	उ. ना.
३] पर्जन्य [सरासरी]	मी. मी.	११३५.४	उ. ना.

[वर्धा]

क) प्रशासकीय विभाग [१ एप्रिल रोजी]

१] तालुके	संख्या	८	३०३
२] पंचायत समित्या	"	८	२९८
३] टंचाईमुक्त तालुके	"	-	१३०
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	"	७	२९८
५] शहरे	"	६	३०७
६] गावे [एकूण]	"	१३७१	४१, ८३३
१] निर्जन	"	३५६	२, ४७९
२] वस्ती असलेले	"	१०१५	३२, ३५४
७] क्षेत्राच्छ	चौ. कि. मी	६३१०	३.०७, ६९०

दोन प्रशासकीय संस्था

१] पंचायत समित्या	संख्या	८	२२८
२] महानगरपालिका	"	-	११
३] नगरपरिषदा	"	६	२१६
४] कटक मंडळे	"	-	७
५] ग्राम पंचायती [३१.३.८६]	"	४८४	२४, ६३१ [अस्थाई]
६] पोलीस स्थानके [१.१.१९८५]	"	१५	७७
७] पोलीस आउट पोस्ट. ["	"	७	१, १९१

तीन लोकसंख्या [१९८१]

१] ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारत	६९५	४०, ७९१
२] नागरी लोकसंख्या	"	२३२	२१, ९९३
३] एकूण लोकसंख्या	"	९२७	६२, ७८४

१.	२.	३.	४.	५.
४]	अनुसूचित जातीची लोकांख्या	आकडे हजारात	३६	४,४८०
५]	अनुसूचित जातीच्या लोकांख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	३.९३	७.१४
६]	अनुसूचित जमातीची लोकांख्या	आकडे हजारात	१४२	५,७७२
७]	अनुसूचित जमातीचा लोकांख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१५.३५	९.१९
८]	पुरूष	आकडे हजारात	४७६	३२,४१५
९]	स्त्रिया	"	४५१	३०,३६९
१०]	स्त्रि-पुरूष प्रमाण	१०००पुरूषा-९४८		९३७
११]	घनता	मध्येस्त्रीयाचे प्रमाण दर चौ. कि.मी. क्षेत्रातील लोकांख्या	१४७	२०४
१२]	साक्षरतेचे प्रमाण			
१]	एकूण	टक्केवारी	५१.०५	४७.१८
२]	पुरूष	"	६१.०१	५८.७९
३]	स्त्रिया	"	४०.५३	३४.७९
४]	राज्यामध्ये जिल्हाचा क्रम	संख्या	४	-

चार कृषी [१९८४-८५]

१]	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	६२९	३०७५८
२]	जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	"	७४	५३४३
			[११.७६]	[१७.३७]
३]	शोतीला उपलब्ध नसलेली जमीन [८४-८५]			
अ]	विंगर शोती वापराखालील जमीण	हजार हेक्टर	३४	१,०६०
ब]	पडीक आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन	"	११	१,७१०
क]	एकूण	"	४५	२,७७०
४]	पडीत जमीनी व्यतीरीक्त लागवड न केलेली इतर जमीन [१९८४-८५]			
१]	कायम गुरचरण आणि इतर	हजार हेक्टर	५१	१,५५८
२]	झाडे झुडपाखालील जमीन	"	४	१९५
३]	लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	"	१७	१,०२७
५]	पडीत जमीन [१९८४-८५]			
१]	चालू पड	हजार हेक्टर	१०	८४९
२]	इतर पड	"	१२	८३१

१.	२.	३.	४.	५.
६] पिकाखालील क्षेत्र				
१]	पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	४१६	१८,१८५
२]	दुसोटा क्षेत्र	"	१८	२,२८५
३]	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	"	४३५	२०,४७०
७] ओलीत क्षेत्र १९८४-८५				
१]	निव्वळ ओलीत क्षेत्र	"	११	१,८७६
२]	एकूण ओलीत क्षेत्र	"	२४	२,५१८
८] महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र				
	[१९८५-८६] [अन्न धान्ये]	"	२०५	१४,०९१
९] वहीत धारण जमीणी [१९८०-				
	८१] अंतीम	संख्या [००]	१२२०	
१]	२ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	४६३	३४६६८
२]	२ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	६८८	३०७७५
३]	१० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या [००]	६९	३,१८२
१०] जमीन महसूल वसूली [१९८५-८६] लाखे रुपये				
११]	जिल्हा परीषदांचा उपकर	हजार रुपये	११०७	४२,०२९
१२]	पंचायत समितींचा उपकर	"	उ. ना.	उ. ना.
पांच पशुसंवर्धन [पशुधान गणना १९८२]				
१]	पशुधान	संख्या हजारो	५९७	३०,९१९
२]	गार्ड व बैल	"	३७३	१६१६१
३]	म्हशी व रेडे	"	४२	३,९७२
४]	गेढ्या	"	८	२,६७१
५]	शोळ्या	"	१४६	७,७०५
६]	कोंबड्या व बदके	"	१६६	१९,८४५
७]	पशुवैधाकीय दवाखाने	"	२०	उ. ना.
८]	पशुवैधाकीय अधिकाारी	"	२७	उ. ना.
सहा सहकार [१९८५-८६]				
१]	सहकारी संस्था	संख्या	११२७	७९२९१
२]	प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्था	"	४००	१८,३७४
३]	प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्थांची सभासद संख्या	संख्या लाखात	१.१४	६३११
४]	दुग्धाशान संस्था	संख्या	२३२	१२०६४
५]	प्राथमिक कृषी संस्थानी दिलेले कर्जे	रुपये कोटी	३.९७	४१८

१.	२.	३.	४.	५.
सात जलसिंचन				
१]	पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्रा [३० जून, १९८६]			
१]	मोठे प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	नाही —	१६ उ. ना.
२]	मध्यम प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	६ ६६	१२५ उ. ना.
३]	लघू प्रकल्प [पृष्ठ भाग] लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	२० ७	११८० उ. ना.
४]	सिंचन विहीरी खाली भाजणारे क्षेत्र [१९८४-८५]	हजार हेक्टर	१०	१०५७
२]	काम सुरु असलेल्या पाटबंधारे प्रकल्पाखालील लाभक्षेत्र			
१]	मोठे लाभक्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	३ ७५	उ. ना. उ. ना.
२]	मध्यम लाभक्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	३ १५	उ. ना. उ. ना.
३]	लघू पाटबंधारे लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	४ २	उ. ना. उ. ना.
३]	जिल्ह्यामध्ये नव्याने घोषणात येणारे प्रकल्प व त्याचे अंदाजीत लाभक्षेत्र			
१]	मोठे अपेक्षित लाभक्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	— —	उ. ना. उ. ना.
२]	मध्यम अपेक्षित लाभक्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	६ १३	उ. ना. उ. ना.
३]	लघू अपेक्षित लाभक्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	१३ ५	उ. ना. उ. ना.
आठ उद्योग [३३ डिसेंबरला संपणा-या]				
उत्पादन चालू असलेले				
१]	नोंदणीकृत कारखाण्याची संख्या	संख्या	१०६	२२४५१
२]	नोंदणीकृत चालू कारखाण्याची संख्या	संख्या	९१	१८९२२
३]	साखर कारखाण्याची संख्या [उत्पादन चालू असलेले] [१९८४-८५]	संख्या	१	८८

१.	२.	३.	४.	५.
	४] सर्व सुत गिरण्यांची संख्या [३१-३-८५]	संख्या	३	१३३
नऊ	<u>वीज</u>			
	१] वीज पुरवठा केलेली शाहरे व खोडी [३१-३-१९८६]	संख्या	१३०६	३३९२७
	२] विद्यार्थीकरणा झालेल्या गावांची संख्या [८५-८६]	संख्या	१३००	३३६२०
	३] वीज पुरवठा केलेले पंप संघ [८५-८६]	संख्या	२५१८८	१०, १७, ७०४
	४] गोबर गॅस संयंत्रे	संख्या	१८५२	९१, ३१५
दहा	<u>सार्वजनिक आरोग्य [१९८५]</u>			
	१] रुग्णालये	संख्या	१४	६५०
	२] दवाखाने	-/-	४४	१, ७२२
	३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	-/-	२४	१, ५३९
	४] प्राथमिक आरोग्य पथाके	-/-	—	८१
	५] एकात्मिक बाल विकास योजना गट	-/-	१	१०४
	६] अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	-/-	उ. ना.	उ. ना.
अकरा	<u>शिक्षण [३० सप्टेंबर अखेर]</u>			
	१] स्कूला प्राथमिक शाळा	संख्या	९७३	५४, ४०६
	२] एक शिक्षणी शाळा	-/-	२५५	१७, ०९८
	३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	१४५	९, ४१८
	४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	-/-	४	२४५
	५] प्रत्येक शिक्षकांमार्फत विद्यार्थी	संख्या	३६	३८
बारा	<u>द्वितीय शिक्षण</u>			
	१] द्वितीय शाळा	संख्या	१६९	८१७७
	२] शाळेतील स्कूला विद्यार्थी	संख्या हजारात	९०	४५८५
	३] शाळेतील शिक्षक	-/-	३	१४६
तेरा	<u>उच्च शिक्षण</u>			
	१] संख्या	संख्या	८	१२५५
	२] स्कूला विद्यार्थी	संख्या हजारात	११	८८८

१.	२.	३.	४.	५.
----	----	----	----	----

चौदा . प्रौढ शिक्षण

१] प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	३६०	२०४७४
२] प्रौढाची उपस्थाती	संख्या	उ. ना.	६४०
ब] तांत्रिक शिक्षण	हजारत.		

१] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था

१] शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	२	उ. ना.
---------------------------	--------	---	--------

२] इतर [खाजगी]	संख्या	२	उ. ना.
----------------	--------	---	--------

२] शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामध्ये मंजूर झालेल्या जागा	संख्या	उ. ना.	४११८८
--	--------	--------	-------

३] तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्था

१] शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	१	१६०
---------------------------	--------	---	-----

२] इतर [खाजगी]	संख्या	उ. ना.	५२५
----------------	--------	--------	-----

४] शासकीय तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	उ. ना.	१७२००
--	--------	--------	-------

५] अभियंत्रणाची संख्या	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
------------------------	--------	--------	--------

पंधरा परिवहन आणि दळणवळण [१ एप्रिल रोजी]

१] स्कूण रेल्वे मार्ग [लांबी कि. मी.]				
[८५-८६]	कि. मी.	१७४	५, २२७	
२] रस्त्यांची जोडलेली गावे	संख्या	उ. ना.	३४६२४	
३] स्कूण रस्त्यांची लांबी [पृष्ठांकित]	कि. मी.	२१६०	१०२७२६	
४] राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	कि. मी.	१०८.००	२२३९	x
५] राज्य महामार्ग	-//-	३२४.०३	१२०७६	x
६] महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	४१४	२६७६३	x
७] इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	-//-	३३४	२८८६१	x
८] ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	-//-	९८०	७८२४२	x

सोळा पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा [१ एप्रिल रोजी]

कठीण गावांची संख्या		
१] खोडपाना केलेला पुरवठा	संख्या	
अ] नळाचा पाणी पुरवठा	संख्या	
ब] कुप नलीका	संख्या	
क] विहीरी	संख्या	
२] टर्कर्स किंवा बेलगाडीने पाणी पुरवठा केली जाणारी गावे.	संख्या	
३] योजनेत समाविष्ट कशावयाची गावे संख्या		

उपलब्ध नाही

१.	२.	३.	४.	५.
<u>सतरा धारबांधणी</u>				
	भूमीहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या संख्या	६७०		उ. ना.
	झोपड्या एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
अठरा	१] दारिद्र्य रेषेखालील कुटूंबे संख्या [१९८२-८३] लाखात	५.४		३४.३४ !
	२] मार्च १९८५ पर्यन्तचे लाभार्थी संख्या	उ. ना.		उ. ना.
<u>एकोणिस रोजगार हमी योजना.</u>				
	१] मंजूर झालेली कामे संख्या	३४५४		उ. ना.
	२] पूर्ण झालेली कामे संख्या	२९७४		उ. ना.
	३] अपूरी कामे संख्या	४८०		उ. ना.
	४] प्रगतीपथावर असलेली कामे संख्या	१०८		उ. ना.
	५] सुरु करता येण्यासारखी कामे संख्या	२४६		उ. ना.
	६] नोंदणीकृत कामगार संख्या	५०७४९		उ. ना.
	७] सरासरी दैनिक उपस्थिती संख्या [अघावत.]	३०३५		उ. ना.
	८] कमाल दैनिक उपस्थिती संख्या	४६४०		उ. ना.
<u>वीस आदीवासी कल्याणकारी योजना</u>				
	आदीवासी करिता आश्रमशाळा संख्या [विद्यार्थी]	२		उ. ना.
<u>एकविस मागास वर्गियासाठी कल्याणकारी योजना.</u>				
	मागासवर्गियासाठी वस्तीगृहे संख्या	२		उ. ना.
	वस्तीगृहात राहणारे विद्यार्थी संख्या	१५०		उ. ना.
<u>बावीस जिल्हा नियोजन</u>				
	१] वार्षिक योजनेतील सर्वसाधारण अपेक्षित तरतूद [१९८५-८६] रु. कोटीत	१०.००		१७२८
	२] अनुशोषा भरण काढण्यासाठी तरतूद [१९८६-८७]	-/-		२५०
<u>तेवीस नागरी पुरवठा</u>				
	१] रास्ता भावाची दुकाने [१९८५] संख्या	४७७		३३००५
	२] शासकीय गुदामे संख्या	उ. ना.		उ. ना.
	३] साठा [वस्तुनुसार] संख्या	उ. ना.		उ. ना.

टीप :- ज्या संख्येसमोर x चिन्ह दर्शविले आहे त्या अस्थायी आहेत.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.